

Trysil kommune

Ordføreren

Klima- og miljødepartementet

Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Vår ref. 2014/4854 - 28385/2014

Deres ref.

Arkiv K47

Saksbehandler Ole Martin Norderhaug

Direkte telefon 62 44 82 71

Telefaks 21 55 76 11

Dato 15.12.2014

Trysil kommunes uttalelse til faggrunnlag for bestandsmål for ulv og ulvesonen

Trysil kommune er kjent med at regjeringen skal legge frem en sak for Stortinget om bestandsmål for ulv og ulvesona i 2015. I den forbindelse er det utarbeidet et faggrunnlag som skal ligge til grunn for regjeringens behandling.

Faggrunnlaget om bestandsmål for ulv og ulvesonen inneholder blant annet beskrivelser av biologi, juridiske rammebetingelser og dagens forvaltning av ulv. Faggrunnlaget gir også nærmere beskrivelse av ulvesona og mulige alternative måter å fastsette måltall for ulvebestanden. Trysil kommune ligger innenfor dagens ulvesone.

Bernkonvensjonen

Det registreres at det fra flere fagmiljøer reises tvil om Norge i henhold til Bernkonvensjonen er forpliktet til å ta vare på innvandret ulv av russisk og finsk avstamning.

Trysil kommune stiller derfor spørsmål om Bernkonvensjonen forplikter Norge til å ha en egen ulvebestand, jf Oslo namsrett 2001: <http://www.dagbladet.no/nyheter/2001/02/16/242224.html> og ankesak i Borgarting lagmannsrett 2008:

<http://www.fvr.no/images/stories/pdf/20080116lagmannsrettsdom.pdf>.

I tillegg åpner Bernkonvensjonen (artikkel 9) for unntaksordning der rovdyrvernet skaper problemer for tradisjonelt beitebruk.

Trysil kommune mener det er nødvendig å få klarlagt dette spørsmålet og ber derfor om at departementet tar initiativ til at dette utredes på nytt.

Det er om lag 30 år siden vi fikk de første ulveskadene i nyere tid. Nå er det stort sett tomt for sau på utmarksbeite i Trysil, unntatt innenfor det såkalt rovdyrsikre gjerdet i Flendalen. På 10 år har beitemarker og trekkveger grodd igjen og blitt borte. Tallrike arter av planter, sopp og insekter er avhengige av åpen beitemark, eksempelvis svartkurle, dvergmarinøkkel, solblom, vokssopper, rødskivesopper, jordtunger, grashopper, blåvinger og perlemorsommerfugler. Disse artene er mer eller mindre knyttet til kulturlandskapet.

Vi stiller spørsmål ved prioriteringen av noen få rovdyrarter som bidrar til å avvikle beitenæringa i våre områder, mens det ifølge Norges Bondelag finnes over 1 000 andre arter som er avhengige av beitenæringa for å overleve.

Forvaltning av ulv

I formålsparagrafen i Forskrift om forvaltning av rovvilt heter det:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

Vi kan ikke se at dagens forvaltning tar hensyn til ulike interesser innenfor rovviltsonene. Det vises til prosesser som skal sikre uttak av skadegjørende rovvilt i prioriterte beiteområder, men mesteparten av Sør-Østerdal ligger innenfor rovdyrsonene, og der er det ingen prioriterte beiteområder. Dette vanskeliggjør bruk av utmarksbeite, både for sau og storfe. Det oppleves ekstra urimelig at resultatet av mange års feilslått rovdyrpolitikk iblant brukes som en begrunnelse for å opprettholde en ulvesone.

For de berørte besetningene er dette store tap, men det verste er at gardbrukerne ikke lenger kan utnytte utmarksbeitet. Fortsetter denne utviklingen, frykter vi at de siste husdyrmiljøene og dermed det profesjonelle jordbruket i grasområdene i Sør-Østerdal forsvinner.

Trysil kommune viser også til en uttalelse fra forskningsmiljøene ved Norsk institutt for naturforskning, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og forskerne ved Høgskolen i Hedmark (kronikk i Aftenposten 25.11.2014) som hevder at:

«Dagens soneforvaltning fungerer ikke etter hensikten. En arealdifferensiert forvaltning av rovdyr og beitedyr er nødvendig, men dagens ordning reduserer sjelden tap av husdyr.

Ulvesonen dekker delvis to regioner, involverer fire fylker, og forvaltes av to rovviltnemder i fellesskap. Nemdene kan ikke gå utenfor sitt spesifikke mandat. Da tar Miljødirektoratet over. Systemet bidrar neppe til å fjerne folks følelse av fremmedgjøring.

Nemdene har fått en tilnærmet umulig oppgave med å forvalte små bestander etter helt presise bestandsmål, og rovdirene er ikke særlig samarbeidsvillige. De har gjerne leveområder på flere hundre eller flere tusen kvadratkilometer, områder som strekker seg på tvers av kommuner, fylker, regioner og landegrenser. Sett fra et rovdyrøkologisk perspektiv er dagens soner for små. Vi må innse at rovdyr ikke lar seg forvalte på et nivå som oppfattes som lokalt nok av alle.

De som er positive til ulv ser gjerne problematikken fra ulvens perspektiv: Sonen er for liten, ulven har store revir og den må få vandre hvor det faller naturlig.

Fra et annet perspektiv, nemlig ulvemotstandernes, er sonen også for liten, men da fordi de som bor inne i sonen må ta hele belastningen ved å ha ulv. Det oppfattes som urettferdig og provoserende – altså det motsatte av konfliktdempende. Kort sagt: Nesten alle som har en mening om ulv er frustrert. Soneforvaltningen bidrar dermed til at rovviltforvaltningen lider under mangel på legitimitet i grupper med ganske ulikt syn på rovdyrspørsmål, og bidrar til at forvaltningen mangler støttespillere på grasrota.»

Forskerne peker her på essensielle utfordringer med rovviltforvaltningen i Norge.

Dersom Stortinget likevel opprettholder et selvvalgt norsk bestandsmål for ynglende ulv, vil Trysil kommune følge opp tidligere anmodninger om at ulvesona fjernes.

Det registreres at rovdyrforliket og forvaltningsplan for rovdyr ikke blir fulgt opp med en aktiv forvaltning innen ulvesona, og inntil dagens soneforvaltning endres, kan et konfliktdempende tiltak være at når bestandsmålene er nådd, gis det adgang til å felle ulv også innenfor ulvesona.

Bestandsmål for ulv og grenseflokkene

Som et eksempel fra en av kommunene i Sør-Østerdalsregionen har Trysil kommune gått fra å være landets største elgkommune, med over 1 100 felte elger per år for noen få år siden ned til cirka 700 dyr per år. Noe av nedgangen skyldes et ønske om å redusere elgstammen for å motvirke beiteskader, men fellingstallene i deler av kommunen synes å være et resultat av at ulven tar elg, spesielt kalver. Dette medfører betydelige tap for grunneierne og reduserte muligheter for jakt for et stort antall lokale jegere. Uansett hvilket perspektiv en har på elgbestand og beiteskader, blir det feil når rovdyr blir en regulator for elgbestanden.

I tillegg vil vi påpeke at Trysil etter hvert har blitt mindre attraktivt for jakt med løshund på hare og fugl. Det får økonomiske følger når småviltjakta blir borte, både for de som driver utleievirksomhet og generelle ringvirkninger for øvrig som overnatting, mat, utstyr m.m.

Stortinget har et bestandsmål på tre årlige ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet. Det er rovviltmeldinga fra 2004 og Stortingets behandling av denne som er grunnlaget for dagens forvaltning. I Stortingets enstemmige vedtak fra 2011 presiseres det at det skal samarbeides med Sverige om bestandsregistrering, hvordan grenseulvene fordeles i bestandsregistreringene og at bestandsmålet med antall ynglinger skal ses over flere år i sammenheng.

Høgskolen i Hedmark har registrert tre helnorske ynglinger innenfor den norske ulvesona i alle sesonger fra og med 2010, noe som betyr at Stortingets bestandsmål er definert som oppnådd. I tillegg er det de siste fem åra årlig registrert 1-5 ynglinger i revir som benytter begge sider av grensa mellom Norge og Sverige. Dersom grenseflokkene skulle vært registrert med faktor 0,5 yngling i måltallet, ville det totalt vært registrert 4,5-5,5 ynglinger årlig etter 2009. Dersom grenseflokkene telles med som 0,5 yngling er Norge godt over bestandsmålet med tre ynglinger. Det vil bety at det er grunnlag for aktiv forvaltning av ulvestammen også på norsk side av grensen.

Siden vi vet at svensk forvaltning av ulv uansett får stor betydning for vår kommune, og for kommunene innenfor dagens ulvesone, vil vi anmode om at regjeringen arbeider videre for å få til en samhandling med svenske forvaltningsmyndigheter.

Tap av livskvalitet

En følge av dagens rovdyrpolitikk og forvaltningen av den er at mange føler tap av livskvalitet. I løpet av høsten har vi opplevd at flere hunder er blitt tatt av ulv. Noen har til og med blitt tatt tett inntil hus. Flere kjenner ubehag ved å gå med hunden i band, særlig om kvelden, og mange kvier seg for å plukke bær og bruke utmarka til rekreasjon. Flere foreldre tør ikke la barna leke ute i skogen uten tilsyn. For mange oppleves dette som en begrensning i det livet de tradisjonelt har levd.

Det oppleves også urettferdig, helt urimelig og uakseptabelt at bare noen kommuner skal bære byrdene ved dagens ulvesone.

Dersom det ikke blir en løsning på dette, vil den pågående konflikten snarere øke enn avta.

Med hilsen
Trysil formannskap

Ole Martin Norderhaug
Ordfører

Dette brevet er elektronisk godkjent og sendes derfor uten signatur.

Evt. svar på dette brevet bes sendt postmottak@trysil.kommune.no merket 2014/4854.